

ПРОТОКОЛ

СЪБИТИЕ: Тематична среща с демонстрация на добри практики

ТЕМА: „Тематична среща за обмен на опит и знания, демонстрация на добра практика по ПРСР 2014-2020“

ДАТА: 12 май 2022 г.

МЯСТО: читалището на с. Лозенец „Светлина -1928 и животновъдна ферма на „МУРРА 2002“ ООД в с. Лозенец, общ. Стралджа, обл. Ямбол

МОДЕРАТОР: Ивайло Тодоров, р-л проект и Таня Георгиева, ключов експерт към ЗУ на НСМ

БРОЙ участници: 22

ЗАПИС/ПРОТОКОЛ ОТ СРЕЩАТА

ОСНОВНИ ЦЕЛИ: Създаване на условия за обмен на опит и знания чрез тематична дискусия по предварително зададени теми, чрез демонстрация и споделяне на добри практики на реализирани инвестиции, финансирани от ЕЗФРСР. Посещение на биволовъдна ферма с цел демонстрация на добра практика по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ на ПРСР 2014-2020. Представяне на прилаганата технология, реализираните нови инвестиции чрез подкрепата на ПРСР 2014-2020, развитието на стопанството през годините благодарение на солидарната подкрепа по ОСП.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ/заинтересовани страни: земеделски производители от направление животновъдство, представители на фермерски асоциации, консултанти, експерти от ЗУ на НСМ.

КОМЕНТАРИ/бележки: Г-н Ивайло Тодоров и г-жа Таня Георгиева откриха събитието и обърнаха внимание на някои организационни аспекти. Присъстващите бяха запознати с целите, приоритетите и дейностите от работата на ЗУ на НСМ към ПРСР 2014-2020. Самата тематична дискусия с домакините протече в читалището на с. Лозенец „Светлина -1928“, където домакините Йордан Койчев и Стоян Желязков от „МУРРА 2002“ ООД разказаха за реализирания по подмярка 4.1 на ПРСР 2014-2020 проект за модернизация на биволовъдната ферма, факторите за успех, предизвикателствата в изпълнението на проекта, плановите за развитие на стопанството, подкрепата на следващото поколение, което много активно участва в дейността на стопанството и пр. Домакините подчертаха

съществените заслуги на своите консултанти при подготовката, изпълнението, отчитането и мониторинга на проектите по ПРСР, без които не биха могли да се справят.

Домакините разказаха как "МУРРА 2002" ООД започва своята дейност през далечната 2002 г. с производство и реализация на зърнени култури. В края на 2003 г. купуват биволофермата в село Лозенец и така стартират с отглеждането на едър рогат добитък. Биволовдната ферма реализира успешно първия си проект още по програма САПАРД за модернизация и подобряване структурата на стадото, чрез закупуване на нужното оборудване и елитни чистопородни животни. В стопанството се отглеждат 600 биволици, порода „Българска мурра” в това число и подрастващи животни от различни възрастови групи. Дружеството стопанисва над 8908 дка земя в землището на село Лозенец. Произведеното фуражно зърно се използва за подготовка на концентриран фураж за изхранване на животните, а остатъка се реализира на вътрешния пазар. Произвежданата продукция е предназначена изцяло за задоволяване на нуждите на местния пазар. Домакините изтъкнаха факта, че дружеството няма просрочени задължения към бюджета, контрагенти и финансови институции и че непрестанно се грижат да създават максимално най-добрите условия на труд за своите работници. Към настоящия момент реализацията на произведената продукция се осъществява на вътрешния пазар.

В дискусиата бяха изказани редица мнения от участниците относно трудностите в реализацията на млякото и млечните продукти на пазара, спада на конкурентоспособност в животновъдството заради силни конкуренти от ЕС и утежняващите се „зелени“ изисквания към сектора, ефектът от кризите с Ковид 19, последствията от военния конфликт в Украйна и пр. Дискусиата между фермерите показва сериозното безпокойство, произтичащо от липсата на яснота и предвидимост за новата политиката от януари 2023 г. (ОСП 2023-2027) и невъзможността им да започнат да се подготвят на етап, когато обичайно стартира през лятото на 2022 г. обезпечаването с правно основание на ползваните площи.

Във втората част на срещата след времето за обяд, присъстващите посетиха стопанския двор на биволовдна ферма на „МУРРА 2002“ ООД в с. Лозонец, където домакините представиха на терен реализираните нови инвестиции чрез подкрепата на ПРСР 2014-2020, технологията на отглеждане на животните, изборът на проектантските решения за сградите на животните, реализираните чрез друг проект на ПРСР “зелени“ инвестиции за постигане изискванията на нитратна директива и пр. Домакините разказаха интересни факти за селекцията на биволите, за породата и високата ѝ устойчивост в условията на България.

Начин на отглеждане на животните в стопанството на домакините е по метода за свободнобоксово отглеждане на биволите. При този начин на отглеждане животните сами или принудително се придвижват към местата за обслужване – хранене, поене, почивка, доене, осеменяване и ветеринарна обработка. При това отглеждане се оформят 4 зони на обслужване: зона за хранене, за почивка, зона за движение и за доене.

Фермерите посочиха следните предимства на свободното отглеждане:

- разделяне и специализация на производственият процес в зависимост от физиологичното състояние на животните;
- почти пълна механизация и частична или пълна автоматизация на производствените процеси;
- по-добри условия на труд на гледачите във фермата;
- по-високо качество на получената продукция;
- по-добри условия за почивка на животните върху индивидуални легла;

- по-лесно откриване на разгонените животни.

Зоната за хранене се разполага надлъжно на сградата и включва по една фуражна пътека с ширина 4.5 м и за двата обора. По тях се движи фуражоприготвяща и раздаваща машина. Пътеките е ограничени със стоманобетонени стени с височина 0.4 м. Над тях до височина 1.2 м е поставен фиксатор. През него животните приемат необходимата им храна без ограничение. Фуражът, необходим за изхранване на животните във фермата се доставя от друга площадка. Водата, необходима за поенето на животните се приема от водопойни корита, разположени на подходящи места в обора.

Домакините уточниха, че имат реализирани няколко проекта с европейско съфинансиране, а представения сега проект е за 2 обора за биволи- единият е съществуващ с реализирано разширение и реиновация, а другият е новопроектиран, а площадката има и съществуващ обор за 240 броя животни с доилна зала за цялата ферма и още един обор за подрастващи животни, които не са били предмет на настоящият проект.

Йордан Койчев и Стоян Желязков споделиха, че целта им да реализират проекта по подмярка 4.1 е била модернизирани на земеделското стопанство и въвеждане в експлоатация на нов зърнокомбайн, който да удовлетвори потребностите свързани с качествено изпълнение на агротехническите мероприятия при производството на фуражни култури. Инвестициите включени в проекта са допринесли за оптимизиране на производствените процеси в земеделското стопанство. Специализираната земеделска техника пък осигурява качествено и навременно извършване на агротехническите

мероприятия, при по-нисък разход на гориво. По този начин чрез проекта, в рамките на стопанството е постигната висока производителност, сигурност и понижаване вероятността от възникване на грешки, което подобрява конкурентоспособността на дружеството.

Срещата и демонстрацията приключиха към 15.00 ч., след което беше закрыта официално.

